אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות כג.

אין חוסמין. אין מגעירין בה שלא תאמר אי אפשי בו: **אם המועדות.** חולו של מועד: **חג המצות תשמור.** מפרש בתגיגה (דף יח.) אם בראשון וכשביעי הרי כבר אמור הא לא כא לאזהיר אלא על חולו של מועד שאסור בעשיית מלאכה: **אל תשח ידך עם רשע להיות עד חמס** [ב] היינו מעיד עדות שקר: **אבקשא.** כמו מיבק אביק [ג]: **במספר.** שתי רשעיות מאתריו: **אפילו יתירי כח ואפילו חסירי מדע.** לאין להקפיד בכך: **אי אמרת כשלמא דאפילו חסירי מדע.** יכולין להעמיד בהן היינו דאיצטריך כו' למזרז: **מכה מועטת.** כגון שאמדוהו לפחות מכה בסיקול אחד: **אין לי אלא מכה רבה כו'.** ריש דברייתא הכי איתא בסיפרי [ד] אין לי אלא בזמן שמוסיפין על מנין ארבעים על כל אומד ואומד שאמדוהו בית דין מנין ת"ל [ה] לא יוסיף מכל מקום מכה רבה אין לי אלא מכה רבה כו' אין לי דמייב על לא יוסיף אלא בזמן שהכהו מכות הרבה על האומד מכות מועטות אפילו שתי מכות או אחת מנין דאסור להוסיף ת"ל לא יוסיף [ו] לא יוסיף להכותו על אלה על מנין האומד: **שהוא מכה רבה.** שיתן להכותו [ז] בעל כורחו. כן נראה לרבי ובלשון אחר כינל רבי: **ה"ג** ת"ר אחד האיש ואחד האשה בריעי ולא במים דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר האיש בריעי והאשה במים ומחכמים אומרים אחד האיש ואחד האשה בין בריעי בין במים רבי יהודה אומר אחד האיש ואחד האשה בריעי אמר רבי יוחנן שמכה מרובה מאריך בזמן שמכה מועטת מקצר והא אנן תנן חוזר לתחלת המקרא מצוה לצמצם ואי לא צמצם חוזר לתחלת המקרא תנו רבנן מכה רבה אין לי אלא מכה רבה מכה מועטת מנין ת"ל [א] לא יוסיף אם כן מה תלמוד לומר מכה רבה לימד על הראשונות שהן מכה רבה: נתקלקל וכו': תנו רבנן אחד האיש ואחד האשה בריעי ולא במים דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר האיש בריעי והאשה במים וחכ"א אחד האיש ואחד האשה בין בריעי בין במים והתניא רבי יהודה אומר אחד האיש ואחד האשה בריעי אמר רב נחמן בר יצחק שניהם שוין בריעי אמר שמואל כפתוהו חורץ מבית דין פטור מיתיבי קלה בין בראשונה בין בשניה פוטרין אותו נפסקה רצועה בשניה פוטרין אותו בראשונה אין פוטרין אותו אמאי להוי כרץ התם רץ הבא לא רץ ת"ר אמדוהו לכשילקה (ב) קלה פוטרין אותו לכשיצא מבית דין קלה מלקין אותו ולא עוד אלא אפילו קלה בתחלה מלקין אותו שנאמר והכהו [וגו'] ונקלה ולא שלקה כבר בבית דין: **מתני'** כל חייבי כריתות שלקו נפטרו ידי כריתתם שנאמר ונקלה אחיך לעיניך כשלקה הרי הוא כאחיך דברי רבי חנניה בן גמליאל ואמר רבי חנניה בן גמליאל מה אם העובר עבירה אחת נוטל נפשו עליה העושה מצוה אחת על אחת כמה וכמה שתנתן לו נפשו ר"ש אומר ממקומו הוא למד שנאמר ונברתו הנפשות העושות וגו' ואומר אשר

רבי יהודה אומר (בעינן יתירי כח ו) חסירי מדע. ג"ל דפליג אתנא קמא דאמר אין מעמידין כלל חסירי מדע דאין מדקדקין בדבר דבהא טעמא דגמרא אין נכון לכאורה לומר דלרבי יהודה מעמידין דוקא חסירי מדע:

שניהם שוין (ג). ומיהו אשה אף נמים:

גמ' (ד) מ"ט משום נקלה אמר רב ששת משום רבי אלעזר בן עזריה מנין לרצועה שהיא של עגל דכתיב ארבעים יכנו וסמיך ליה לא תחסום שור בדישו ואמר רב ששת משום רבי אלעזר בן עזריה מנין ליבמה שנפלה לפני מוכה שחין שאין חוסמין אותה דכתיב לא תחסום שור בדישו וסמיך ליה כי ישבו אחים יחדו וגו' ואמר רב ששת משום ר' אלעזר בן עזריה כל המבזה את המועדים כאילו עובד עכו"ם דכתיב אלהי מסכה לא תעשה לך וסמיך ליה את חג המצות תשמור ואמר רב ששת משום ר' אלעזר בן עזריה כל המספר לשון הרע וכל המקבל לשון הרע וכל המעיד עדות שקר ראוי להשליכו לכלבים דכתיב לכלב תשליכון אותו וסמיך ליה לא תשא שמע שוא וגו' קרי ביה נמי לא תשיא: ושתי רצועות וכו': תנא של חמור כדדריש ההוא גלילאה עליה דרב חסדא ידע שור קונהו וחמור אבוס בעליו ישראל לא ידע וגו' אמר הקב"ה יבא מי שמכיר אבוס בעליו ויפרע ממי שאינו מכיר אבוס בעליו: ידה טפח וכו': אמר אביי שמע מינה כל חד וחד לפום גביה עבדינן ליה אמר ליה רבא אם כן נפיש להו רצועות טובא אלא אמר רבא אבקתא אית ליה כי בעי מיקטר ביה כי בעי מרפה בה: מלקין אותו וכו': מנא הני מילי אמר רב כהנא דאמר קרא והפילו השופט והכהו לפניו כדי רשעתו במספר רשעה אחת מלפניו שתי רשעיות מאחריו: אין מלקין אותו וכו': אמר רב חסדא אמר רבי יוחנן מנין לרצועה שהיא מוכפלת שנאמר והפילו והא מיבעי ליה לגופיה א"כ לכתוב קרא יטיהו מאי הפילו ש"מ תרתי: המכה מכה בידו: תנו רבנן אין מעמידין חזנין אלא חסירי כח ויתירי מדע רבי יהודה אומר אפילו חסירי מדע ויתירי כח אמר רבא כוותיה דרבי יהודה מסתברא דכתיב לא יוסיף פן יוסיף אי אמרת בשלמא חסירי מדע היינו דצריך לאזהורי אלא אי אמרת יתירי מדע מי צריך לאזהורי ורבנן אין מזרזין אלא למזרז תנא כשהוא מגביה מגביה בשתי ידיו וכשהוא מכה מכה בידו אחת כי היכי דליתה מרידיה: והקורא קורא כו': תנו רבנן הגדול שבדיינין קורא השני מונה והשלישי אומר הכהו בזמן שמכה מרובה מאריך בזמן שמכה מועטת מקצר והא אנן תנן חוזר לתחלת המקרא מצוה לצמצם ואי לא צמצם חוזר לתחלת המקרא תנו רבנן מכה רבה אין לי אלא מכה רבה מכה מועטת מנין ת"ל [א] לא יוסיף אם כן מה תלמוד לומר מכה רבה לימד על הראשונות שהן מכה רבה: נתקלקל וכו': תנו רבנן אחד האיש ואחד האשה בריעי ולא במים דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר האיש בריעי והאשה במים וחכ"א אחד האיש ואחד האשה בין בריעי בין במים והתניא רבי יהודה אומר אחד האיש ואחד האשה בריעי אמר רב נחמן בר יצחק שניהם שוין בריעי אמר שמואל כפתוהו חורץ מבית דין פטור מיתיבי קלה בין בראשונה בין בשניה פוטרין אותו נפסקה רצועה בשניה פוטרין אותו בראשונה אין פוטרין אותו אמאי להוי כרץ התם רץ הבא לא רץ ת"ר אמדוהו לכשילקה (ב) קלה פוטרין אותו לכשיצא מבית דין קלה מלקין אותו ולא עוד אלא אפילו קלה בתחלה מלקין אותו שנאמר והכהו [וגו'] ונקלה ולא שלקה כבר בבית דין: **מתני'** כל חייבי כריתות שלקו נפטרו ידי כריתתם שנאמר ונקלה אחיך לעיניך כשלקה הרי הוא כאחיך דברי רבי חנניה בן גמליאל ואמר רבי חנניה בן גמליאל מה אם העובר עבירה אחת נוטל נפשו עליה העושה מצוה אחת על אחת כמה וכמה שתנתן לו נפשו ר"ש אומר ממקומו הוא למד שנאמר ונברתו הנפשות העושות וגו' ואומר אשר

קלה. כל המתקלקל בריעי אים ואשה משהגביה הרצועה להלקותו בראשונה או בשניה פוטרין אותו ואין מכין אותו כלל אבל נפסקה דוקא כי נפסקה בשניה שלקה אחת ולא שנפסקה בראשון קודם שלקה כלל: והכאת

שנכתן לו נפשו. דמדה טובה מרובה ממדת פורענות אחד ממשם מאות דכמדת פורענות כתיב (שמות כ) פוקד עון אבות על בנים על שלשים ועל רבעים וכמדה טובה כתיב (שם) עושה חסד לאלפים ומתרגמינן לאלפין דרי ארבעה דורות כנגד אלפים דורות היינו אחד ממשם מאות. מיעטו לאלפים אינו פחות משני אלפים וכל שכן אם כפשטו דמשמע אלפים עד סוף כל הדורות: **דכתיב.** אחר כל העריות ונכרתו הנפשות העושות הרי מייב כרת על הנכשל בהן ומתן חייס למונע ובדל מהם דכתיב קודם העריות ושמרתם את חוקותי ואת משפטי וגו': אשר

מסורת הש"ס

א) [ויקרא ד.], ב) [שמות ד.], ג) [שם ט.], ד) [שם יח.], ה) [ש"ב לב.], ו) [ספרי פר' ז], ז) [תוספ' פ"ד], ח) רש"ל אין מלקין, ט) [מגילה ז:], כ) [שמות כג], ל) [ש"ז יד:], מ) [כי תצא כה ג], נ) [ל"ל בכל כחו תרי"ן], ס) הנכרים כה.

הגהות הב"ח

(א) גב' (מ"ט תמיס מקלה) תת"מ וכ"ב ס"א אין זא: (ב) שם מ"ר אמדוהו לכשילקה יקלה פוטרין וכו' מכ"ד יקלה מלקין וכו' ולא שיקלה כבר כב"ד: (ג) תוב' ד"ה שניהם שוין בריעי ומיהו:

הגהות הגר"א

[א] גב' לא יוסיף. נמחק וכ"ב על אלה (וכ"ה בספרי): [ב] רש"י ד"ה אין לי כו' "לא" ל"ל "פן": [ג] שם לא יוסיף. ל"ל על אלה:

מוסף רש"י

שאין חוסמין אותה. אין מיתמין טענותיה לנוסף להתיגם לו, אלא סיפין אותו ומולן, חוסמין לישנא דקרא נקט, דיליף לה מלא תחסום (ויקרא ד.). כל המבזה את המועדים. שעושה מלאכה בחולו של מועד, דסתיב את חג המצות תשמור, ונפקא לן בתמכת חגיגה (יח.) איסור מלאכה בחולו של מועד (ושב"ם פסחים קיח.). המקבל לשון הרע. שמקבלו ומאמינו על חבירו, אע"ג דלקבוליה לא מיבעי ליה, לאיתם ליה מיבעי כדמפרש בתמכת נדה (מא. ושב"ם שם). קרי ביה נמי לא תשיא. נראה בעיני דלא גרסינן ליה, דבולהו משתמע מלא תשא, שכשתספר לו מעיד הרי טשא כפיו שמע שוא (שם). התם רץ. ונתמה בתמכה זו ואיכא ונקלה אחיך כיון שנקלה הרי הוא אחיך (שבועות כח.). כל חייבי כריתות שלקו. שהתרו בהן עדים על לאו שעמו כרת ולקו בב"ד, נפטרו ידי כריתתם. שיב אין ב"ד של מעלה נפרעין (מגילה ז.).

עין משפט נר מצוה

קכו א מיי' פ"ב מהל' יבום הל' יד סמג עשין כח טש"ע אה"ע סי' קסה סעיף ד ונכרת אלמלא כתובות סמוך לסוף פרק ז דף קלז:

קכח ב מיי' פ"ו מהל' י"ט הל' עז:

קכט ג מיי' פט"ז מהל' מכירה הל' מ:

קל ד ה מיי' שם הל' ט:

קלא ו ז מיי' שם הל' יא:

קלב ח מיי' שם פי"ז הל' ו:

קלג ט י כ מיי' שם הלכה ה:

קלד ל מיי' שם הל' ז:

מ ומיי' שם ופי"ב מהל' עדות הל"ד):

תורה אור השלם

1. אֲרָבָּעִים יִכֶּנּוּ לֹא יוֹסִיף פֶּן יוֹסִיף לְהַכֹּתוֹ עַל אֵלֶּה מַכָּה רַבָּה וְנִקְלָה אָחִיךָ לְעֵינֶיךָ: דברים כה ג
2. לֹא תַחְסֹם שׁוֹר בְּדִישׁוֹ: דברים כה ד
3. כִּי יֵשְׁבוּ אַחִים יַחְדָּו וּמֵת אֶחָד מֵהֶם וּבֵן אֵין לוֹ לֹא תִהְיֶה אֵשֶׁת הַמֵּת הַחוּצָה לְאִישׁ זָר יִבְמָהּ יָבֹא עָלֶיהָ וּלְקָחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה וְיִבְּמָהּ: דברים כה ה
4. אֱלֹהֵי מַסֵּכָה לֹא תַעֲשֶׂה לָּךְ: שמות לד יז
5. אֶת חַג הַמַּצּוֹת תִּשְׁמֹר שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מַצּוֹת אֲשֶׁר צִוִּיתִךָ לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ הָאָבִיב כִּי בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב יָצָאתָ מִמִּצְרָיִם: שמות לד יח
6. וַאֲנַשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיֻן לִי וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵפָה לֹא תֹאכֵלוּ לַכֶּלֶב תַּשְׁלִכוּן אֹתוֹ: שמות כב ל
7. לֹא תָשִׁא שֵׁמַע שָׁוְא אַל תָּשֶׁת יָדְךָ עִם רָשָׁע לִהְיוֹת עֵד חָמָס: שמות כג א
8. יָדַע שׁוֹר קֹנֵהוּ וַחֲמוֹר אֲבוּס בְּעָלָיו יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַע עַמִּי לֹא הִתְבּוֹנָן: ישעיהו א ג
9. וְהָיָה אִם בֶּן הַכּוֹת הָרְשָׁע וְהִפִּילוֹ הַשֹּׁפֵט וְהִכָּהוּ לְפָנָיו כְּדֵי רִשְׁעָתוֹ בְּמִסְפָּר: דברים כה ב
10. כִּי כָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מִכֹּל הַתּוֹעֵבוֹת הָאֵלֶּה וְנִכְרְתוּ הַנְּפָשׁוֹת הָעֹשֹׂת מִקֶּרֶב עַמָּם: ויקרא יח כט

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com